

stukken te programmeren vanuit zijn specifieke culturele identiteit. *Faustus* van Christopher Marlowe als klassiek monument en *Deemster (Shades)* van Sharman Macdonald, als een voorbeeld van eigentijds drama. Twee stukken ook die, qua benadering, een ander taalidoom en een andere tekentaal oproepen.

Merkwaardig genoeg blijkt, bij de vertaling van *Shades*, dat het Schots-Engels uit het origineel meer dan verwant is met het Zuid-Nederlandse idioom. Tot zelfs in de syntaxis toe.

Voor een artistiek leider, die uit de Schotse Hooglanden komt, is het continent een ontdekking die niet zonder gevaren verloopt. Hij moet ondermeer afstappen van een soort Pavlov-reflex bij het oversteken van de straat. In de woestte gewesten rijdt iedereen op het verkeerde baanvak.

Toch streeft Torka T. naar een universele theatercode.

Die zoektocht zal zich concretiseren in de repertoirekeuze voor het seizoen 94-95. Na een seizoen van toneelwerk dat als dusdanig door de auteurs geconcipeerd werd, verschuift het begrip repertoire naar de bewerking van literatuur die collectief historische akkoorden aanslaat. Er werd geopteerd voor twee stukken die wortelen in het cultuurpatrimonium van het Europese vasteland. *De Gebroeders Karamazov* naar Dostojevski en *Carmen* naar Prosper Mérimée. Weliswaar worden twee Engelstalige bewerkingen als basis genomen om het de nog niet-polyglotte regisseur niet nodeloos moeilijk te maken, de originelen liggen echter bij de voorstudies van de projecten binnen handbereik.

Carmen, zo laat de artistieke leider verstaan, vormt het contrapunt van twee seizoenen werken binnen een vaste produktiekern. Niet alleen moet het individuele repertoire (of register) van elke artistieke medewerker in die produktie afgestemd zijn op een harmonisch geheel, tevens verruimt de produktie de culturele en etnische grens. *Carmen* zal namelijk het resultaat zijn van een kruisbestuiving tussen het multiculturele gezelschap De Nieuw Amsterdam en Torka T.

De tekstkeuze biedt de mogelijkheid om alle opties uit het hogergenoemde artistieke manifest ten volle waar te maken.

Seizoen 95-96, ten slotte, vertrekt vanuit het tekstgegeven gedestilleerd 'uit de krant van één dag'. M.a.w. op dat ogenblik schrijven we een eigen repertoire. Niet vanuit een klassieke schrijfdracht, maar vanuit een workshop-verband tussen de segmenten die op dat moment maken wat Torka T. als 'company-in-progress' is. Het thema is reeds vastgelegd; het dramaturgische raderwerk gestart. Of we de potentiële slagkracht van een Engelstalige artistieke leider zullen gebruiken om wat in originele Nederlandstalige vorm ontstaat te vertalen in het Engels en als culturele export aan te bieden, blijft een open vraag; niettemin een zich aandienende optie.

In elk geval, men draaie of kere, op het einde van dit seizoen dient er zich een nieuwe evaluatie van de subsidiënt aan.

Indien wat eergisteren als wijsheid gold, ontkracht wordt door de wijsheid

van gisteren, die op zijn beurt valt met de wijsheid van vandaag, is er dan geen redelijke kans dat de wijsheid van vandaag ooit omvergeworpen zal worden door de wijsheid van morgen?

'Defaitisme en fatalisme treden op in een maatschappij die de liefde veroordeelt, terwijl de natuur haar drijft' (2).

(Repertoire is slechts het geheel van menselijke themata, motieven, etcetera.)

Aan ons om de vrijheid als ware passie te beschouwen.

Stef Driezen

1) *Het is onontbeerlijk dit woord te laten vallen in een hedendaagse tekst die over culturele aangelegenheden gaat.*

Zodoende.

2) *Stendhall, vermoed ik. Een boekenwurm zoeke het op en brenge het uit.*

IK BEN TONEELSCHRIJVER!
Dus ben ik lid van SABAM
omdat zij mijn rechten verdedigt
en omdat zij mij bijstaat en
adviseert wanneer er zich eventuele
moeilijkheden voordoen

IK BEN TONEELSPELER!
Dus wend ik mij tot SABAM
omdat zij mij een breed
waaier van nieuwe Belgische
werken kan aanbieden.
Hiervoor hoef ik alleen maar
naar toneelbibliotheek te raadplegen.

Aarzel niet! Bel ons (02/230.26.60) of breng ons een bezoekje!
(Aalenstraat 75-77 te 1040 Brussel)

SABAM IS EEN MULTIDISCIPLINAIRE AUTEURSVERENIGING